

Onrust en onzekerheid

Het is en blijft onrustig in de wereld van het hoger onderwijs. De geopolitieke ontwikkelingen laten het onderwijs niet ongemoeid, maar ook nationale en lokale spanningen zijn op de campussen dagelijks voelbaar. Die onzekerheid werkt door in de alledaagse verhoudingen binnen het onderwijs. Van docenten wordt veel gevraagd in termen van de veiligheid in de collegezaal en steeds vaker zien we ons geconfronteerd met publicaties over de druk op het welzijn van de studenten.

Over één onderdeel van dit laatste onderwerp gaat dit themanummer: de invloed van geldzorgen van studenten op hun studieloopbaan. Meer specifiek gaat het daarbij over de vraag welke ondersteuning of begeleiding onderwijsinstellingen kunnen leveren aan de getroffen studenten. Onder leiding van gastredacteur Patrick Bek hebben verschillende onderzoeksgroepen uit Nederland en Vlaanderen de handen ineengeslagen om zo de veelheid aan aspecten van deze brede vraagstelling voor het voetlicht te brengen. In het navolgende woord vooraf geeft Bek een nadere toelichting op de problematiek en de opzet van dit themanummer.

Wij zijn als hoofdredactie van *Thema* blij met de bijdragen van de verschillende auteurs en de samenhang in het geheel van de bijdragen. Een samenleving waarin armoede toeneemt impliceert dat de gelijke toegankelijkheid van het hoger onderwijs verder onder druk komt te staan en een toenemend aantal talenten niet tot bloei kan komen. Dat dit vraagstuk in Nederland en Vlaanderen op brede belangstelling kan rekenen, is daarom bijzonder belangrijk. Dat de auteurs van de bijdragen zich richten op de mogelijke aanpak door instellingen doet deugd.

Onrust en onzekerheid in het hoger onderwijs staan ook niet los van de relatie tussen de instellingen en 'de politiek'. In Nederland heeft het kabinet bezuinigingen aangekondigd in een periode waarin we van het hoger onderwijs juist investeringen vragen om zich aan de veranderende wereld aan te passen. Omdat ditzelfde kabinet ondertussen is gevallen, blijft zelfs de nabije toekomst voor het hoger onderwijs onvoorspelbaar. In dit kader is de vraag naar de spelregels

die gelden voor de samenwerking tussen instellingen en kabinet nog belangrijker dan in een tijd van evenwichtiger politiek bestuur. Aan deze vraag willen we in *Thema* de komende periode extra aandacht besteden.

En daarvoor hebben we een mooi handvat. Op een symposium op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap presenteerden Ron Bormans en Sander van den Eijnden in juni het eerste exemplaar van hun boek *De tussenruimte*, een inspirerend en uitdagend verhaal over de totstandkoming en de doorwerking van de beleidsnota 'Hoger onderwijs: autonomie en kwaliteit' uit 1985. In die schijnbaar gedateerde nota is de verhouding tussen het ministerie en de instellingen voor hoger onderwijs het onderwerp en staan uitgangspunten geformuleerd voor de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden en voor de onderlinge omgangsvormen. Niet voor niets vond de presentatie van het boek plaats op het ministerie en was de organisatie van de bijeenkomst in handen van de directie Hoger Onderwijs en Studiefinanciering – ook de verantwoordelijken in het ministerie hebben behoefte aan afstemming in deze tijd van risicovolle polarisatie.

Bij toenemende armoede

kan een toenemend

aantal talenten niet

tot bloei komen

Geldzorgen onder studenten

**We zien de bespreking
van *De tussenruimte* in
deze editie als de
aftrap van een dialoog**

In deze editie van *Th&ma* bespreekt Barend van der Meulen, hoogleraar Institutionele aspecten van het hoger onderwijs en wetenschappelijk directeur van het Center for Higher Education Policy Studies (CHEPS) bij de Universiteit Twente, het boek van Bormans en Van den Eijnden.

We zien het als een aftrap van een dialoog of discussie, en hopen dan ook in de komende edities regelmatig op het onderwerp terug te komen. De hoofdredactie van *Th&ma* heeft verschillende auteurs gevraagd om in de komende tijd op het onderwerp van *De tussenruimte* te reflecteren. Laat dat echter niemand in Nederland en Vlaanderen ontmoedigen die een bijdrage wil leveren aan het gesprek. Voor een goede analyse en scherpe conclusies maakt dit tijdschrift altijd ruimte.

Huib de Jong
is hoofdredacteur van *Th&ma*